

Υπόθεση C-16/05

The Queen, κατόπιν αιτήσεως των:

Veli Tum Mehmet Dari

κατά

Secretary of State for the Home Department

(αίτηση του House of Lords
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως)

«Συμφωνία Συνδέσεως ΕΟΚ-Τουρκίας — Άρθρο 41, παράγραφος 1, του προσθέτου πρωτοκόλλου — Ρήτρα *standstill* — Περιεχόμενο — Νομοθεσία κράτους μέλους με την οποία θεσπίστηκαν, μετά την έναρξη ισχύος του προσθέτου πρωτοκόλλου, νέοι περιορισμοί όσον αφορά την είσοδο Τούρκων υπηκόων στο έδαφός του, προκειμένου να ασκήσουν την ελευθερία εγκαταστάσεως»

Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα L. A. Geelhoed της 12ης Σεπτεμβρίου 2006 I - 7418

Απόφαση του Δικαστηρίου (δεύτερο τμήμα) της 20ής Σεπτεμβρίου 2007 . . . I - 7443

Περίληψη της αποφάσεως

1. *Διεθνείς συμφωνίες — Συμφωνία Συνδέσεως ΕΟΚ-Τουρκίας — Ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων — Ελευθερία εγκαταστάσεως — Κανόνας *standstill* του άρθρου 41, παράγραφος 1, του προσθέτου πρωτοκόλλου*
(Πρόσθετο πρωτόκολλο της Συμφωνίας Συνδέσεως ΕΟΚ-Τουρκίας, άρθρο 41 § 1)

2. Διεθνείς συμφωνίες — Συμφωνία Συνδέσεως ΕΟΚ-Τουρκίας — Ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων — Ελευθερία εγκαταστάσεως — Κανόνας *standstill* του άρθρου 41, παράγραφος 1, του προσθέτου πρωτοκόλλου
(Πρόσθετο πρωτόκολλο της Συμφωνίας Συνδέσεως ΕΟΚ-Τουρκίας, άρθρο 41 § 1)

1. Το άρθρο 41, παράγραφος 1, του προσθέτου πρωτοκόλλου της Συμφωνίας Συνδέσεως ΕΟΚ-Τουρκίας, το οποίο απαγορεύει στα συμβαλλόμενα μέρη να επιβάλλουν νέους περιορισμούς στην ελευθερία εγκαταστάσεως από της ημερομηνίας ενάρξεως ισχύος του πρωτοκόλλου αυτού, έχει άμεσο αποτέλεσμα εντός των κρατών μελών, οπότε μπορεί να γίνεται επίκληση, ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, των δικαιωμάτων που απονέμει στους Τούρκους υπηκόους ως προς τους οποίους έχει εφαρμογή, προκειμένου να αποκλεισθεί η εφαρμογή αντιθέτων κανόνων του εσωτερικού δικαίου. Πράγματι, η διάταξη αυτή καθιερώνει, με όρους σαφείς, ακριβείς και ανεπιφύλακτους, μια μη αμφίσημη ρήτρα *standstill*, η οποία περιλαμβάνει αναληφθείσα από τα συμβαλλόμενα μέρη υποχρέωση που αναλύεται νομικώς σε απλή αποχή από ενέργεια.

κου υπηκόου ο οποίος επιθυμεί να κάνει χρήση της ελευθερίας εγκαταστάσεως εντός κράτους μέλους.

Έτσι, η εν λόγω ρήτρα δεν θέτει υπό αμφισβήτηση την κατ' αρχήν αρμοδιότητα των κρατών μελών να διαμορφώνουν την εθνική πολιτική τους περί μεταναστεύσεως. Το γεγονός και μόνον ότι, από της ενάρξεως ισχύος της, η ρήτρα αυτή επιβάλλει στα κράτη μέλη υποχρέωση αποχής από ενέργεια η οποία έχει ως αποτέλεσμα να περιορίζει, σε ορισμένο μέτρο, το περιθώριο ελιγμών τους στον τομέα αυτό δεν επιτρέπει να θεωρηθεί ότι εξ αυτού θίγεται η ουσία καθαυτή της κυριαρχικής εξουσίας τους στον τομέα της πολιτικής περί αλλοδαπών.

Η ρήτρα αυτή δεν λειτουργεί ως ουσιαστικός κανόνας, καθιστώντας ανεφάρμοστο το σχετικό με την είσοδο στο έδαφος κράτους μέλους ουσιαστικό δίκαιο, το οποίο αντικαθιστά, αλλά ως οιοное διαδικαστικός κανόνας, ο οποίος προβλέπει, *ratione temporis*, ποιες είναι οι διατάξεις της περί μεταναστεύσεως κανονιστικής ρυθμίσεως ενός κράτους μέλους υπό το πρίσμα των οποίων πρέπει να εκτιμάται η κατάσταση Τούρ-

(βλ. σκέψεις 46, 55, 58)

2. Το άρθρο 41, παράγραφος 1, του προσθέτου πρωτοκόλλου της Συμφωνίας Συνδέσεως ΕΟΚ-Τουρκίας σκοπεί στη δημιουργία ευνοϊκών προϋποθέσεων για τη σταδιακή καθιέρωση της

ελευθερίας εγκαταστάσεως, μέσω της απόλυτης απαγορεύσεως προς τις εθνικές αρχές να θέτουν οποιοδήποτε νέο εμπόδιο στην άσκηση της ελευθερίας αυτής, επιδεινώνοντας τις συνθήκες που υπάρχουν σε συγκεκριμένη ημερομηνία, ώστε να μην καταστεί δυσχερέστερη η σταδιακή πραγμάτωση της ελευθερίας αυτής μεταξύ των κρατών μελών και της Δημοκρατίας της Τουρκίας. Η εν λόγω διάταξη του προσθέτου πρωτοκόλλου αποτελεί το απαραίτητο πρόκριμα του άρθρου 13 της Συμφωνίας, ενώ το τελευταίο αυτό άρθρο ουδόλως παράγει άμεσο αποτέλεσμα, και ενώ, μέχρι σήμερα, το Συμβούλιο Συνδέσεως δεν έχει υιοθετήσει κανένα μέτρο βάσει του άρθρου 41, παράγραφος 2, του προσθέτου πρωτοκόλλου, διατάξεως επίσης στερούμενης άμεσο αποτέλεσμα, με σκοπό την εκ μέρους των συμβαλλομένων μερών πραγματική κατάργηση των υφισταμένων περιορισμών στην ελευθερία εγκαταστάσεως. Επιπλέον, η διάταξη αυτή αφορά εν γένει τους νέους περιορισμούς που επιβάλλονται στην ελευθερία εγκαταστάσεως και, αντιθέτως προς

τη ρήτρα standstill που έχει εφαρμογή στους Τούρκους εργαζομένους, δεν περιορίζει το πεδίο εφαρμογής της εξαιρώντας ορισμένες συγκεκριμένες πτυχές από τη σφαίρα προστασίας που αναγνωρίζεται κατά τον τρόπο αυτόν.

Για τους λόγους αυτούς, το άρθρο 41, παράγραφος 1, του προσθέτου πρωτοκόλλου έχει την έννοια ότι απαγορεύει τη θέσπιση, μετά την ημερομηνία κατά την οποία το πρωτόκολλο αυτό άρχισε να ισχύει ως προς το οικείο κράτος μέλος, νέων περιορισμών στην άσκηση της ελευθερίας εγκαταστάσεως, περιλαμβανομένων και όσων αφορούν τις ουσιαστικές και/ή τις διαδικαστικές προϋποθέσεις για την πρώτη είσοδο στο έδαφος του κράτους αυτού Τούρκων υπηκόων που επιθυμούν να ασκήσουν επαγγελματική δραστηριότητα στο κράτος αυτό.

(βλ. σκέψεις 60-62, 69 και διατακτ.)